

Memo

Aan: Gemeenteraad

Cc:

Van: College van B&W

Datum: 29 mei 2020

Kenmerk:

Onderwerp: Uitstel inwerkingtreding Omgevingswet

Inleiding

Zoals u weet zijn wij hard bezig met de implementatie van de Omgevingswet, en met het ontwerpen van de Toekomstvisie. Een omvangrijk traject, waar wij u begin maart over hebben bijgepraat in een interactieve sessie. De Omgevingswet en alle veranderingen die daaruit voortkomen zijn het afgelopen jaar door het parlement goedgekeurd en aangenomen. Echter, voordat deze van kracht kan worden, moet er nog veel gebeuren. Zowel door ons als gemeentelijk bevoegd gezag, als door provincie, waterschap en het Rijk.

Begin april heeft verantwoordelijk minister Van Veldhoven de Tweede Kamer geïnformeerd “over de ontwikkelingen rondom de stelselherziening en de implementatie-inspanningen van de Omgevingswet”. Kernboodschap was dat de inwerkingtreding (het van kracht worden) van de Omgevingswet werd uitgesteld. Vorige week werd duidelijk dat het uitstel een jaar bedraagt. Over deze beslissingen en de achterliggende redenen en gevolgen willen wij u graag informeren. Hieronder lichten we de belangrijkste punten uit de brief kort toe. Daarnaast hebben we de volledige brief inclusief bijlagen bij dit memo bijgesloten:

- Kamerbrief ‘Inwerkingtreding Omgevingswet’
- Kamerbrief ‘Nieuwe datum inwerkingtreding Omgevingswet’
- Rapport Gateway Review DSO

Uitstel inwerkingtreding Omgevingswet

In de Kamerbrief van april kondigt de minister aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet uit te stellen. Deze stond gepland voor 1 januari 2021. Als hoofdreden voor het uitstel wordt de coronacrisis benoemd. Deze grijpt in op alle processen in onze samenleving, zo ook op de implementatieactiviteiten rondom de Omgevingswet. De minister acht het niet verantwoord om onder de huidige omstandigheden vast te houden aan 1 januari 2021 als ingangsdatum. Zij stelt “We kunnen de inwerkingtreding namelijk maar één keer goed doen en dit vereist een goede voorbereiding en een zorgvuldig proces.” Inmiddels heeft de minister in een Kamerbrief bekend gemaakt dat de inwerkingtreding wordt uitgesteld met één jaar naar 1 januari 2022.

Naast de coronacrisis blijkt uit de Gateway Review DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet), die kijkt naar de onderliggende ICT, dat er ook op dat gebied onvoldoende voortgang is. De minister schrijft dat er “dringend aanvullende maatregelen nodig zijn [...] onder meer een aangescherpte implementatiestrategie voor het aansluiten, vullen en oefenen van het DSO en het duidelijker maken van wat er wanneer kan met het DSO en hoe erop aangesloten en mee geoefend kan worden”. Daarnaast wordt er aangegeven dat de bevoegd gezagen beter ondersteund moeten worden.

Gevolgen

Op de korte termijn heeft dit besluit op zichzelf beperkte gevolgen voor het project. Wij gaan door op de huidige voet, met het ontwerpen van de Toekomstvisie en met de uitwerking van de implementatie van de Omgevingswet. Nu we weten met hoe lang er uitgesteld wordt, kunnen we onze planning en ambities daarop bijstellen. Het is onze intentie u voor de zomer te kunnen informeren over het vervolg. We zullen u ten eerste informeren over de planning van Omgevingswetactiviteiten tot het eind van dit jaar. Op de lange termijn geeft het uitstel u en ons de ruimte een zorgvuldig proces te doorlopen waardoor de inwerkingtreding beter zal verlopen. Daarnaast zullen we u na de zomer in een tweede memo schetsen hoe dit proces eruit zal zien gedurende 2021.

Dit alles neemt niet weg dat de kabinetsmaatregelen om het coronavirus te bestrijden ook het werk in dit project bemoeilijken. Over de effecten hiervan informeren we u eveneens in de beide memo's.

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2020-0000174160

Bijlage(n)
4

Datum 1 april 2020
Betreft Inwerkingtreding Omgevingswet

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de ontwikkelingen rondom de stelselherziening en de implementatie-inspanningen. Ik deel met u het grote belang van een zorgvuldige implementatie van het stelsel van de Omgevingswet. Ook bevat deze brief de reactie op de zogenoemde Gateway Review die is uitgevoerd op de implementatie van het DSO. Eerst wil ik echter stil staan bij de haalbaarheid van de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2021, mede gezien de veranderende realiteit als gevolg van het coronavirus.

De actualiteit staat de afgelopen weken namelijk in het teken van de maatregelen om het coronavirus onder controle te krijgen. Deze maatregelen grijpen diep in op het dagelijks leven en de activiteiten van burgers, bedrijven en bestuursorganen. Ook de komende weken worden nog ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.

Dit leidt ook tot vragen over de gevolgen voor de implementatie en inwerkingtreding van de Omgevingswet. Ik krijg daarover verschillende signalen. Ik zie dat de decentrale overheden, het Rijk en ICT-aanbieders op creatieve wijze doorwerken aan de voorbereiding op de Omgevingswet. Ook het gezamenlijk werken aan de totstandkoming van de wet- en regelgeving gaat door. Aan de andere kant is de verwachting dat de coronamaatregelen ook effect hebben op de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet.

Verantwoorde inwerkingtreding

Ik heb met u besproken dat het streven is om uiterlijk op 1 juli 2020 het ontwerp van het inwerkingtredings-KB bij uw Kamers voor te hangen. Deze planning was gericht op de beoogde datum van inwerkingtreding per 1 januari 2021. Ook heb ik u gemeld dat ik het ontwerp inwerkingtredings-KB alleen aanbied als ik dit samen met de bestuurlijke partners verantwoord vind. We kunnen de inwerkingtreding namelijk maar één keer goed doen en dit vereist een goede voorbereiding en een zorgvuldig proces.

De recente ontwikkelingen rond het coronavirus en de keuze van het kabinet om de genomen maatregelen voorlopig te continueren, maken dat ik samen met de bestuurlijke partners ga bezien welk uitstel van de inwerkingtredingsdatum nodig is. Daarbij hecht ik eraan te benadrukken, dat het niet gaat over de vraag of het

DGOW
EB

Datum
1 april 2020

Kenmerk
2020-0000174160

stelsel inwerking treedt, maar wanneer. Ik zie nog steeds grote bereidheid in het land bij alle partners om de Omgevingswet in te voeren. De uitkomsten van de Gateway Review - waarover ik u hierbij ook informeer – laten zien dat voor een goede implementatie van het DSO nog flink wat stappen gezet moeten worden. Ook andere ontwikkelingen zoals de vertraging rondom het beschikbaar komen van de standaard voor publicatie van omgevingsdocumenten, de verwerving van lokale software en voortgang van de behandeling van de wetgeving geven aanleiding om de beoogde inwerkingtredingsdatum te heroverwegen. Gecombineerd met de extra inspanningen en aanpassingen in het dagelijkse werk die de gevolgen van de bestrijding van het Coronavirus van provincies, gemeenten en waterschappen vragen, zie ik op dit moment de haalbaarheid van 1 januari 2021 in het geding komen. De samenloop van de grote inzet die nodig is om de Omgevingswet te implementeren met het coronavirus maakt dat ik nu een duidelijk signaal wil geven om niet vast te houden aan de voorgenomen invoeringsdatum, zodat bevoegd gezagen zich nu eerst kunnen richten op wat het belangrijkste is: het bestrijden van de gevolgen van corona. Na overleg met de bestuurlijke partners zal ik u meer inzicht verschaffen in de nieuwe inwerkingtredingsdatum.

Het zijn onzekere tijden, voor iedereen. Ik wil graag mijn grote waardering uitspreken voor iedereen die ook in deze bijzondere situatie doorwerkt. En ik kan u verzekeren dat ook wij – de bestuurlijke partners en ik – er in deze periode alles aan doen om toch zo goed mogelijk stappen te blijven zetten richting inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit in de wetenschap dat velen nu logischerwijs ook andere zorgen en prioriteiten hebben.

Hoofdpijnen van deze brief

In deze brief ga ik in paragraaf 1 in op het stramien waarlangs ik u maandelijks van informatie zal voorzien en geef ik inzicht in de onderwerpen die ik in ieder geval zal behandelen. In de daarop volgende paragrafen ga ik in op een aantal specifieke onderwerpen. De stand van zaken van de ontwikkeling van de wetgeving wordt in paragraaf 2 weergegeven. In paragraaf 3 beschrijf ik de criteria en de invulling die ik samen met de bestuurlijke partners daaraan geef om te toetsen of invoering van de Omgevingswet verantwoord is. Paragraaf 4 gaat in op de wijze van communiceren over de maandelijks beschikbare gegevens uit de monitor over aansluiten waarbij de meest recente resultaten zijn vermeld. De reactie op de Gateway Review staat centraal in paragraaf 5 en de bijbehorende bijlagen. Paragraaf 6 behandelt diverse ontwikkelingen en uitdagingen met mogelijk een effect op de implementatie van de Omgevingswet, waaronder de gevolgen van het coronavirus. Het vervolg van deze brief wordt in paragraaf 7 beschreven.

1. Informatievoorziening

In de komende drie maanden tot aan de zomer ontvangt u maandelijks een brief met informatie over de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet. Ik zal in deze brieven zoveel mogelijk volgens een vast stramien rapporteren over de voortgang van onderstaande onderwerpen:

- Wetgeving

DGOW
EB

Datum
1 april 2020

Kenmerk
2020-0000174160

- DSO
- Implementatie
- Moties en toezeggingen en moties
- Overige relevante onderwerpen

Uitgangspunt is dat bovenstaande onderwerpen alleen worden behandeld als er ontwikkelingen zijn. In het vervolg op de maandelijkse brieven tot de zomer volgt uiteraard het ontwerp van het inwerkingtredings-KB.

Te behandelen specifieke onderwerpen

In deze brieven komen bovendien de onderwerpen terug waar u in de behandelingen van de wetgevingsproducten specifiek naar heeft gevraagd. In de bijlage treft u een overzicht aan van de onderwerpen die terugkomen. Uiterlijk eind mei wil ik u informeren over de oefenset met toepasbare regels van de bruidsschat, de aanpak van de evaluatie en monitoring na inwerkingtreding en de aanpak van de monitoring op de toegankelijkheid van het DSO. Over de toegankelijkheid van het DSO blijf ik in contact met de Nationale Ombudsman: gezamenlijk hebben we aandacht gevraagd voor de toegankelijkheid van de lokale voorzieningen tijdens het ambtelijke Topcongres Omgevingswet dat ik op 6 maart 2020 heb georganiseerd. Op dat congres spraken provincies, gemeenten, waterschappen en het rijk elkaar over de implementatie van de Omgevingswet. Ik zal in de jubibrief een eerste beeld te geven van hoe de landelijke implementatieondersteuning de eerste vijf jaar na inwerkingtreding vorm zal krijgen. Voorafgaand aan het debat over het inwerkingtredings-KB zal ik inzicht geven in de stand van zaken met betrekking tot financiële aspecten van de invoering van de Omgevingswet.

2. Stand van zaken wetgeving

De afgelopen maanden heeft het parlement een groot aantal onderdelen van de stelselherziening behandeld. Zo hebben zowel de Tweede als Eerste Kamer de voorhang van vier ontwerpbesluiten afgerond. Daarnaast heeft de Eerste Kamer recent ingestemd met de voorstellen voor de Invoeringswet en de Aanvullingswetten bodem, geluid en grondeigendom. Op dit moment is bij de Eerste Kamer nog de aanvullingswet natuur in behandeling en ligt in beide Kamers het aanvullingsbesluit voor. Als ook deze aanvullingswet wordt aangenomen, is het gehele omgevingsrecht in de Omgevingswet geïntegreerd. Daarnaast zijn het wetsvoorstel tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht en enkele andere wetten en het voorstel voor de Wet elektronische publicaties relevant voor inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het kabinet ziet uit naar de plenaire behandelingen, zodra de omstandigheden dat toelaten.

Met de afronding van de verschillende wetgevingsproducten hebben regering en parlement een belangrijke basis voor het nieuwe stelsel gelegd. De laatste stap in de parlementaire behandeling – als de behandeling van de natuurwetgeving is afgerond - is dat het ontwerp van het Koninklijk Besluit waarmee de wetgeving in werking kan gaan, bij beide Kamers wordt voorgehangen. In de bovengenoemde brieven verschaft ik u informatie die u bij uw oordeelsvorming over het ontwerp van het inwerkingtredings-KB kunt betrekken.

3. Criteria voor inwerkingtreding

In het debat in de Eerste Kamer over de Invoeringswet op 27 en 28 januari jongstleden heb ik toegezegd om concreet te maken op basis van welke criteria ik samen met de bestuurlijke partners de afweging zal maken of invoering van de Omgevingswet verantwoord is. De criteria die wij hier gezamenlijk voor hanteren zijn de:

1. mate van stabiliteit van de wetgeving;
2. voortgang op het DSO en;
3. voortgang van de implementatie bij de bevoegde gezagen.

Over de voortgang op deze criteria bericht ik u - zoals hierboven aangegeven - in de maandelijkse voortgangsbrieven.

Ad 1: stabiliteit van de wetgeving

De mate van stabiliteit van de wetgeving wordt op dit moment nog voornamelijk bepaald door de voortgang van de behandeling van het aanvullingsspoor natuur in het parlement, de tijdsperiode die de Raad van State nodig heeft om te adviseren over de ontwerpen van het Invoeringsbesluit en de aanvullingsbesluiten, inclusief het aanvullingsbesluit natuur en de verwerking van de adviezen in deze besluiten. Daar is richting zomer meer inzicht in. Daarnaast moeten bevoegd gezagen vervolgens kennis kunnen nemen van de nieuwe regelgeving, en deze verwerken in de eigen werkprocessen.

Ad 2: DSO

De Omgevingswet kan alleen in werking als het digitale stelsel op orde is. De landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV) moet de vereiste ondersteuning voor de wet bieden: DSO-LV moet beschikbaar zijn en het beheer moet zijn ingeregeld.

Daarnaast is de voortgang van de ontwikkeling van lokale software en aansluitingen op het DSO van belang. Deze wordt op maandbasis in beeld gebracht. Voor het geval overheden ondanks hun voorbereidingen niet op tijd kunnen aansluiten op het DSO-LV, worden (organisatorische) vangnetopties in beeld gebracht.

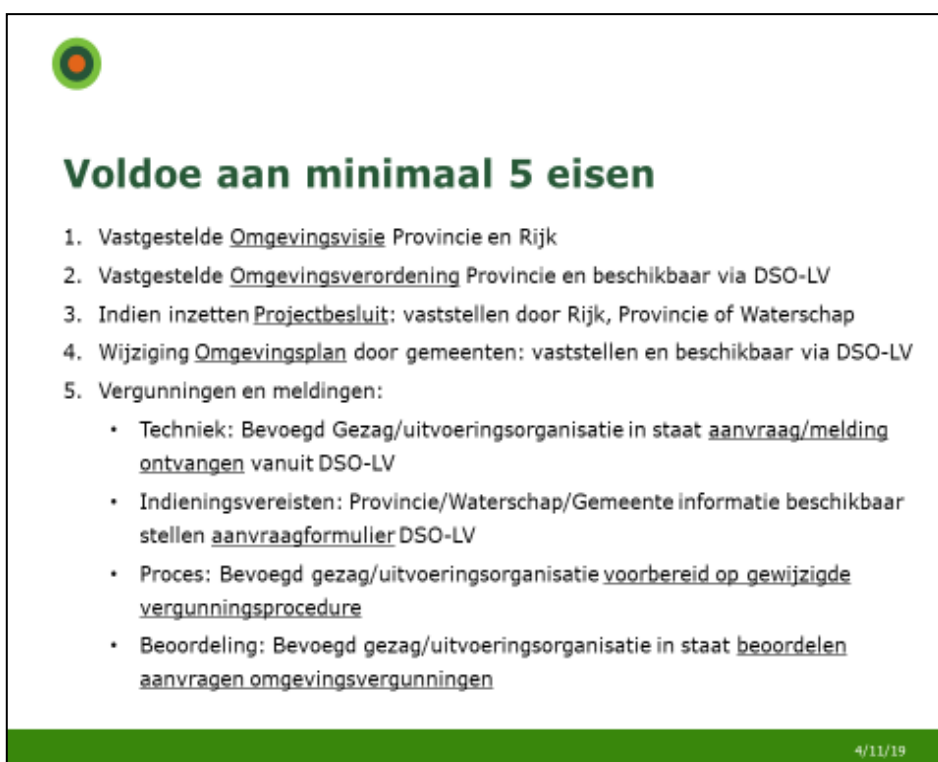
Wat betreft de vulling van het DSO met content moeten bij inwerkingtreding de onderstaande zaken in het DSO beschikbaar zijn. Zowel in de vorm van juridische teksten, als toepasbare regels ten behoeve van doen van aanvragen en meldingen alsmede zo veel als mogelijk toepasbaar gemaakte regels ten behoeve van checken van regels.

- Rijk: Omgevingsregeling, Omgevingsvisie en (deels) AMvB's
- Gemeenten: bestaande bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen (automatisch ingelezen vanuit RuimtelijkePlannen.nl), bruidsschat (aangeleverd door het Rijk)
- Provincies: Omgevingsvisie en Omgevingsverordening
- Waterschappen: bruidsschat (aangeleverd door het Rijk)

Over de voortgang van het DSO in den brede zal aan het Parlement gerapporteerd worden, onder andere in de hiervoor benoemde brieven die de komende periode maandelijks worden verstuurd.

Ad 3: voortgang implementatie

In de monitorbrief van juni 2019 zijn vijf criteria geformuleerd die aangeven wat overheden minimaal gerealiseerd moeten hebben en moeten kunnen om de wet in werking te laten treden. Niet alle criteria gelden voor alle organisaties: uit onderstaande lijst blijkt helder wat van de verschillende partijen wordt gevraagd. De verschillende koepels hebben de lijsten voor hun achterbannen geoperationaliseerd in praktische stappenplannen.



The slide features a green circular logo in the top left corner. The title 'Voldoe aan minimaal 5 eisen' is in a bold green font. The list of criteria is numbered 1 through 5, with the fifth item having four sub-bullets. The date '4/11/19' is in the bottom right corner.

Voldoe aan minimaal 5 eisen

1. Vastgestelde Omgevingsvisie Provincie en Rijk
2. Vastgestelde Omgevingsverordening Provincie en beschikbaar via DSO-LV
3. Indien inzetten Projectbesluit: vaststellen door Rijk, Provincie of Waterschap
4. Wijziging Omgevingsplan door gemeenten: vaststellen en beschikbaar via DSO-LV
5. Vergunningen en meldingen:
 - Techniek: Bevoegd Gezag/uitvoeringsorganisatie in staat aanvraag/melding ontvangen vanuit DSO-LV
 - Indieningsvereisten: Provincie/Waterschap/Gemeente informatie beschikbaar stellen aanvraagformulier DSO-LV
 - Proces: Bevoegd gezag/uitvoeringsorganisatie voorbereid op gewijzigde vergunningsprocedure
 - Beoordeling: Bevoegd gezag/uitvoeringsorganisatie in staat beoordelen aanvragen omgevingsvergunningen

4/11/19

Figuur 1: minimale criteria voor inwerkingtreding

4. Maandelijks beschikbare gegevens uit de monitor

De implementatiemonitor brengt in beeld hoe de implementatie bij de bevoegde gezagen verloopt. Voor een deel wordt deze informatie verzameld door het uitzetten van een vragenlijst onder de projectleiders die verantwoordelijk zijn voor de implementatie in hun organisatie. Deze informatie wordt vanaf eind maart verzameld en daarna gevalideerd, geanalyseerd en besproken met de bestuurlijke partners. De resultaten zullen worden betrokken bij de voortgangsbrief die in juni aan de Kamer wordt gezonden.

Naast de implementatiemonitor wordt door het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) een aansluitmonitor bijgehouden. Deze aansluitmonitor geeft de voortgang weer van het aanmelden voor aansluiten, het aansluiten zelf en het daadwerkelijk gebruiken van de aansluitingen. Overheidsorganisaties moeten op

DGOW
EB

Datum
1 april 2020

Kenmerk
2020-0000174160

drie punten aansluiten op het DSO. Via deze koppelingen moeten zij: Aanvragen of een meldingen kunnen ontvangen (STAM-koppeling), omgevingswetbesluiten publiceren (STOP-koppeling) en vragenbomen registreren. (STTR-koppeling).

Deze gegevens over aansluiten worden vanaf nu maandelijks beschikbaar gesteld via de website www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl. Bij de maandelijkse brief die u ontvangt, zal ik de meest recente cijfers vermelden.

De eerste cijfers zijn bijgevoegd in bijlage 4. We zien dat het aantal aanmeldingen voor het realiseren van de koppeling voor het doen van een aanvraag of een melding, erg hoog is. Acht van de tien rijkspartijen is aangemeld, en 21 van de 21 waterschappen. Van de gemeenten zijn er 282 aangemeld, 16 aangesloten. Tien zijn aangesloten en hebben daarnaast een proefaanvraag kunnen ontvangen en verwerken. Ook de 29 omgevingsdiensten zijn bijna allemaal in beeld: 25 zijn aangemeld, en de eerste aansluitingen zijn gerealiseerd. In totaal is 79% van de organisaties nu aangemeld voor deze koppeling of al aangesloten.

De provincies zijn allemaal aangemeld voor de koppeling om te kunnen aansluiten om omgevingswetbesluiten te publiceren. Voor het neerzetten van het stelsel is het Rijk aangesloten op het DSO om omgevingsbesluiten (Omgevingsregel en de NOVI) te kunnen publiceren en het toepasbaar maken van de regels. Van alle organisaties is 33% nu aangemeld voor het realiseren van de koppeling voor het publiceren van omgevingswetbesluiten. Voor het realiseren van de koppeling om vragenbomen te kunnen ontsluiten hebben in totaal 29% van de organisaties zich aangemeld, een klein deel daarvan heeft de aansluiting gerealiseerd.

5. Stand van zaken gefaseerde evaluatie en toetsing van het DSO

In bijlage 2 en 3 bij deze brief informeer ik u over de Gateway Review van de implementatie van het DSO. De Gateway Review is op 19 februari 2020 opgeleverd. Deze Review vormde de derde stap in de gefaseerde evaluatie en toetsing van het DSO. Het rapport is bijgevoegd bij deze brief. Ook geef ik hierin mijn reactie op het rapport, waarin wordt ingegaan op de fase van aansluiten, oefenen en vullen van het DSO-LV. De Gateway Review geeft mij en de bestuurlijke partners een indringend en urgent beeld, maar geeft ook een constructief en realistisch advies. Een aantal aanbevelingen ondersteunt maatregelen die al eerder in gang zijn gezet door de koepels en het interbestuurlijke programma Aan de Slag. Op een aantal terreinen is verdere intensivering nodig. De Gateway Review doet hiervoor een aantal waardevolle aanbevelingen, die een handelingsperspectief bieden voor mijzelf en de bestuurlijke partners.

De Gateway Review concludeert dat er dringend aanvullende maatregelen nodig zijn om knelpunten weg te nemen en om de implementatie te versnellen. De adviezen zijn gericht aan alle partijen die een rol hebben in de implementatie van de Omgevingswet: bevoegde gezagen bij Rijk en decentrale overheden, koepels, het interbestuurlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet. Deze aanvullende maatregelen zijn essentieel voor een succesvolle implementatie van het DSO en daarmee van de Omgevingswet. Deze maatregelen behelzen onder meer een aangescherpte implementatiestrategie voor het aansluiten, vullen en oefenen van het DSO en het duidelijker maken wat er wanneer kan met het DSO en hoe erop aangesloten en mee geoefend kan worden. De Gateway Review doet

DGOW
EB

Datum
1 april 2020

Kenmerk
2020-0000174160

een duidelijk appel om bevoegd gezagen hierbij meer te ondersteunen. Tegelijkertijd doet het ook een oproep aan bevoegd gezagen om niet te wachten en voortvarend door te gaan met het verwerven van software. Bij de bijlagen bij deze brief is een overzicht toegevoegd waarin ik per bevinding en aanbeveling inga op de huidige aanpak en op de aanvullende maatregelen die genomen worden.

Gebruikstest DSO

Ik heb toegezegd om u de werking van het DSO als gebruiker te laten ervaren. Ik heb u daarom uitgenodigd om deel te nemen aan de reguliere gebruikerstest en -evaluatie in het voorjaar. Daarnaast is aan de leden van de Eerste Kamercommissie voor Infrastructuur, Water en Omgeving aangeboden deel te nemen aan een praktijksessie eind mei. Ik ben verheugd dat veel leden zich voor met name de laatstgenoemde bijeenkomst hebben aangemeld. Gezien de geldende restricties voor het houden van bijeenkomsten, zal ik bekijken op welke wijze en op welk moment deze bijeenkomsten plaats kunnen vinden.

Overbrengen verzoek timing advies Bureau ICT-toetsing BIT

Ik heb het verzoek van diverse leden van de Eerste Kamer tijdens het debat over het voorstel voor de Invoeringswet om aan het BIT te vragen om voor de zomer te rapporteren, aan het BIT overgebracht. Het BIT is inmiddels gestart met zijn werkzaamheden.

6. Ontwikkelingen en uitdagingen

Het proces richting inwerkingtreding en implementatie van de Omgevingswet kent een aantal stevige uitdagingen. Bij de kamerbehandeling is hiervoor ook terecht de nodige aandacht geweest. Een aantal hiervan is al langer in beeld en de beheersing hiervan heeft de volle aandacht. Zoals eerder aangegeven hebben de stevige uitdaging die er al lag, gecombineerd met de maatregelen rondom het coronavirus geleid tot het uitstellen van de inwerkingtredingsdatum. Naast de effecten van de maatregelen om het coronavirus tegen te gaan, zie ik de volgende uitdagingen als het meest significant:

- Het voorstel voor de Aanvullingswet en het ontwerp van het Aanvullingsbesluit natuur liggen momenteel als laatste inhoudelijke wetgevingsproducten van het stelsel van de Omgevingswet voor in de Eerste Kamer. Mede door de maatregelen rondom het coronavirus vindt de mondelinge behandeling van de Aanvullingswet later plaats dan gepland. Het ontwerp van het Aanvullingsbesluit zal vervolgens voor advies worden voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. De voorhang van het ontwerp inwerkingtredings-KB is pas aan de orde nadat de Raad over alle ontwerpbesluiten advies heeft uitgebracht. Overigens blijft een goede voortgang van de afronding van regelgeving van groot belang zodat de toekomstige gebruikers van de Omgevingswet zo vroeg mogelijk voor de inwerkingtreding weten wat de regelgeving zal inhouden.
- De al eerder aan de Kamer gemelde vertraging in het beschikbaar komen van de standaard voor de publicatie van Omgevingswetdocumenten is nog steeds voelbaar. Duidelijk is dat dit de implementatie door leveranciers van plansystemen vertraagt en de tijd om te oefenen met bepaalde functionaliteiten in de planketen hierdoor wordt beperkt. Sinds 2019 is een

DGOW
EB

Datum
1 april 2020

Kenmerk
2020-0000174160

flink aantal maatregelen getroffen om de effecten hiervan te mitigeren. Deze volg ik nauwlettend en stuur bij waar nodig. Maar ook hier treedt waarschijnlijk een vertragend effect op door de coronamaatregelen.

- De verwerving en implementatie van lokale software door bevoegd gezagen komt niet voortvarend genoeg op gang. Hierin speelt zowel onvoldoende duidelijkheid een rol (bijvoorbeeld ten aanzien van oplevering van DSO-onderdelen, aansluit- en oefenmogelijkheden, beschikbaarheid van software in de markt) als de gehanteerde implementatie- en verwervingsaanpak door overheden. Het is de inschatting dat de coronamaatregelen maken dat het meer tijd kost om dit vlot te trekken. De Gateway Review (zie paragraaf 5 en bijlagen) geeft hierover een aantal heldere signalen. In de reactie op de Gateway review geef ik aan hoe daarop word ingespeeld.

7. Vervolg

In deze brief heb ik aangegeven dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet op een later tijdstip dan 1 januari 2021 zal gaan plaatsvinden. Ik zal na overleg met de bestuurlijke partners met een voorstel voor een nieuwe inwerkingtredingsdatum komen. In deze brief en de bijlagen heb ik het overzicht geschetst van de informatie die u de komende maanden ontvangt over de implementatie van de Omgevingswet. Ik hoop met het versturen van een maandelijkse stand van zaken tegemoet te komen aan uw wens om u stapsgewijs mee te nemen in de ontwikkelingen rondom de implementatie van de Omgevingswet. De komende maanden krijgen we daarin steeds beter inzicht. Met de maandelijkse voortgangsbrieven hoop ik dat we bij de voorhang van het ontwerp van het inwerkingtredings-KB goed geïnformeerd het debat kunnen voeren.

De minister voor Milieu en Wonen,

S. van Veldhoven – Van der Meer

Bijlage 1 Specifieke onderwerpen

In de komende brieven aan het parlement zal worden ingegaan op alle gedane toezeggingen in de afgelopen Kamerdebatten over informatie die u voor het inwerkingtredings-KB zou ontvangen. Dat betreft in ieder geval:

Meibrief

- Rapporten 4 en 5 voor de 0-meting (Monitor Vergunningen en Meldingen en Monitor Rechtspraak)
- Roadmap DSO
- Plan van aanpak monitoring op toegankelijkheid DSO, inclusief het deel over lokale overheden
- Inrichting landelijke voorlichtingscampagne
- Stand van zaken oefenset met toepasbare regels van de bruidsschat
- Aanpak evaluatie en monitoring na 2021:
 - Inrichting van de evaluatiecommissie en onderwerpen evaluatie
 - Inrichting en onderwerpen monitoring

Junibrief

- Resultaten Implementiemonitor
- Lessons learned van de Crisis- en herstelwet
- Eerste doorkijk op hoe de vijf jaar ondersteuning na inwerkingtreding vorm gaat krijgen (inclusief inzet RIO's eerste jaar)
- Uitvoering afspraken Ombudsman en sessies toegankelijkheid burgers, om te kijken waar we mogelijk nog een stap extra kunnen zetten om ervoor te zorgen dat iedereen bij de toepassing van de Omgevingswet kan meedoen
- Stand van zaken ontsluiten informatie over natuur via DSO
- Resultaten meting tav voldoen aan WCAG-standaard ten aanzien van toegankelijkheid voor blinden en slechtzienden
- Participatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](http://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk
2020-0000238632

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 20 mei 2020
Betreft Nieuwe datum inwerkingtreding Omgevingswet

De afgelopen weken heb ik met de bestuurlijke koepels afgewogen wat een realistische datum is voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Ons gezamenlijke voorstel is dat de Omgevingswet per 1 januari 2022 inwerking treedt. Deze datum geeft voldoende ruimte om het wetgevingsproces af te ronden, het DSO op te leveren, de regelgeving goed te implementeren en ermee te oefenen.

Ik ervaar grote steun voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet en inzet voor een zorgvuldige implementatie van deze wet door alle partners, ook in deze complexe tijden. Met de Omgevingswet kunnen de verschillende overheden namelijk sneller en beter inspelen op de grote maatschappelijke opgaven waar we voor staan. Deze steun en inzet hebben wij in een gezamenlijke verklaring tot uitdrukking gebracht (zie bijlage).

Wij realiseren ons dat er partijen zijn die graag een eerdere inwerkingtreding hadden gezien, omdat zij er klaar voor zijn. Tegelijk komen wij met elkaar tot de conclusie dat de nieuwe datum voor iedereen realistisch moet zijn zodat alle partijen zich zorgvuldig kunnen voorbereiden op de komst van de wet.

Ik ben verheugd dat de Eerste Kamer de plenaire behandeling van de Aanvullingswet natuur en het Aanvullingsbesluit voor het zomerreces heeft ingepland. Dat maakt het mogelijk om de wetgeving van het nieuwe stelsel nog dit jaar af ronden, wat voor de uitvoeringspraktijk en implementatie belangrijk is. Na de parlementaire behandeling zal het Aanvullingsbesluit natuur aan de Afdeling advisering van de Raad van State worden voorgelegd. Na verwerking van het advies kan het besluit worden vastgesteld en worden de regels in het DSO verwerkt.

Graag ga ik met uw Kamer na de zomer het debat aan over het voorstel voor de inwerkingtredingsdatum. Na de zomer lijkt mij daarvoor het meest geschikte moment, omdat dan de recente monitorgegevens kunnen worden betrokken en

de praktijksessie over het DSO heeft plaats gevonden. Ik zal uw Kamer voorafgaand aan het debat een brief sturen met de meeste recente voortgangsinformatie.

Indien het parlement akkoord is met de voorgestelde datum, zal ik de voorhangprocedure van het inwerkingtredings-KB starten. Het geeft de uitvoeringspraktijk definitief duidelijkheid als ook uw Kamer dit najaar de inwerkingtredingsdatum kan bevestigen. Zo kan het jaar 2021 volledig in het teken van de implementatie staan.

De voorgestelde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2022 geeft alle betrokkenen bij de Omgevingswet een gezamenlijk ijkpunt om naartoe te werken.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

bijlage

Bijlage 2: Beleidsreactie Gateway review DSO

Bijlagennummer	1
Datum	31 maart 2020
Ons kenmerk	BZKNr-xxxx

Beleidsreactie op Gateway review DSO 'Samen sprinten naar de start'

Als onderdeel van deze overzichtsbrief informeer ik u over de Gateway review naar de implementatie van het DSO en mijn reactie daarop. Deze Gateway review is de derde stap in de gefaseerde externe toetsing van het DSO op basis van de aanpak zoals op 18 oktober 2019 aan uw commissie voorgesteld.

Voortgang evaluatie en beoordeling DSO

De eerste fase van de toetsing van het DSO bestond uit het opleveren van het statusrapport met betrekking tot de gereedheid voor aansluiten, vullen en oefenen van het DSO-LV. Het statusrapport vormde een eerste stap in beantwoording van de vraag of het DSO per eind 2019 voldoende stabiel is om in 2020 te kunnen aansluiten en oefenen. Als tweede fase van dit traject heeft de onafhankelijke Audit Dienst Rijk (ADR) op basis van het statusrapport een rapport van bevindingen opgesteld waarvoor de ADR heeft gekeken naar de onderliggende bewijsvoering bij het statusrapport. Dit ADR-rapport heeft u op 12 december 2019 ontvangen.

Gateway review

De derde stap in de evaluatie en beoordeling van het DSO bestaat uit een Gateway review waarin nader is ingegaan op de implementatie van het DSO: de fase van aansluiten, oefenen en vullen van het DSO-LV. De Gateway review heeft plaatsgevonden in februari 2020. Het rapport is als bijlage 3 bij deze beleidsreactie toegevoegd. In bijlage 2a bij deze beleidsreactie zijn de reeds genomen en de te nemen maatregelen als opvolging van de aanbevelingen uit de Gateway beschreven.

De Gateway Review geeft mij en de bestuurlijke partners een indringend en urgent beeld, maar geeft ook een constructief en realistisch advies. Het geeft een stevig signaal af dat er dringend een aantal aanvullende maatregelen nodig zijn om knelpunten weg te nemen en de implementatie te versnellen. Deze aanvullende maatregelen zijn essentieel en de adviezen zijn gericht aan alle partijen die met de implementatie van de Omgevingswet te maken hebben: bevoegd gezagen, koepels, het interbestuurlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet, mijn ministerie en de andere rijkspartijen. Zonder deze

aanvullende maatregelen lijkt een succesvolle implementatie van het DSO en daarmee van de Omgevingswet niet mogelijk binnen de tijd die daarvoor nog beschikbaar is. Dat geeft de kleurcodering (oranje/rood) van het advies ook aan. De Gateway concludeert echter ook dat als alle partijen deze maatregelen nu treffen en iedereen er gezamenlijk zijn schouders onder zet, een succesvolle implementatie mogelijk is.

Een aantal aanbevelingen ondersteunen maatregelen die al eerder in gang zijn gezet door de koepels en het interbestuurlijke programma Aan de Slag. Op een aantal terreinen is echter nu verdere intensivering nodig. De Gateway review doet hiervoor een aantal waardevolle aanbevelingen, die een handelingsperspectief bieden voor mijzelf en de bestuurlijke partners.

Een cruciale aanbeveling is om elkaar vast te blijven houden, ook als het spannend wordt. De Gateway review constateert dat de eensgezindheid en samenwerking tussen de bevoegd gezagen in dit traject, zowel via de koepels en het Rijk als in de samenwerking in de regio, bijzonder is. De Gateway constateert echter ook dat het risico bestaat dat er barstjes komen in deze unieke samenwerking, nu het er om begint te spannen, en doet de oproep om elkaar ook in de laatste fase van de implementatie te blijven vasthouden. Alleen dan is een succesvolle implementatie mogelijk.

Op basis van deze constatering hebben mijn bestuurlijke partners en ik onze gezamenlijke inzet op de implementatie van de Omgevingswet dan ook naar elkaar herbevestigd. Als gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid zijn we al heel ver gekomen met elkaar in het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet. Nu is het zaak om ook de verdere implementatie samen ter hand te nemen. Dat geldt ook voor de opvolging van de aanbevelingen van deze Gateway Review. In deze brief zet ik graag uiteen wat hierin onze gezamenlijke lijn is.

De oproep tot urgentie die uitgaat van de conclusies van de Gateway review herkennen en onderschrijven wij. De Gateway review signaleert dat er sprake is van een groot draagvlak onder de bevoegd gezagen en rijkspartijen voor het invoeren van het DSO als noodzakelijke voorwaarde voor het welslagen van de implementatie van de Omgevingswet. Wij beseffen dat er de komende periode nog meer aandacht en inspanning uit moet gaan naar de implementatie van het DSO en dat dit om focus en een praktische aanpak vraagt. Daar hebben we inmiddels stevig actie op gezet. In de bijlage 2a bij deze beleidsreactie is dat nog verder geconcretiseerd.

Als startpunt heb ik samen met de bestuurlijke partners een aantal voorwaarden geïdentificeerd die moeten worden gerealiseerd om goed te kunnen starten met de Omgevingswet op het moment van inwerkingtreding. Deze voorwaarden zijn gerelateerd aan de minimumeisen voor inwerkingtreding die in de monitorbrief d.d. juni 2019 zijn opgenomen (kamerstuk 33 118 nr. 119). Onderstaande

voorwaarden en minimale eisen worden in samenhang met elkaar verder geoperationaliseerd (zie verder voortgangsbrief paragraaf 4):

- De **ketens van het DSO** zijn op orde en werken als geheel: onder te verdelen in DSO-LV als centrale voorziening, de aansluitingen van overheden hierop en ingeregeld beheer.
- De **regelgeving** is stabiel en er is voldoende gelegenheid geweest voor bevoegd gezagen om hier kennis van op te doen en deze in werkprocessen in te regelen.
- Er is voldoende **content** in het DSO, zowel vanuit het rijk als decentraal.

Implementatieaanpak

De aanbevelingen van de Gateway review zijn mede richtinggevend voor de implementatieaanpak dit jaar, die ik samen met de bestuurlijke partners langs ondergenoemde zes lijnen aanpak. De aanbevelingen van de Gateway zijn in deze implementatieaanpak verwerkt. In de bijlage bij deze beleidsreactie heb ik de maatregelen naar aanleiding van de acht aanbevelingen uit de Gateway review opgesomd. Per aanbeveling heb ik aangegeven wat de huidige implementatieaanpak is en welke aanvullende maatregelen ik samen met de bestuurlijke partners neem om die te versterken. De hoofdlijnen van de implementatie aanpak zijn:

- 1) **Werkend DSO-LV:** dit jaar wordt de noodzakelijke functionaliteit van het basisniveau afgebouwd, waaronder het muteren van omgevingswetdocumenten. Daarnaast is dit het implementatiejaar waarvan dat in het teken staat van aansluiten op het DSO en het DSO te vullen en ermee te oefenen, zowel met separate onderdelen als de keten als geheel. Dit vraagt om expertise en capaciteit om (ketenbrede) technische fouten op te lossen en content in te laden. Tot slot wordt in 2020 een start gemaakt met enkele onderdelen zoals geformuleerd in de interbestuurlijke agenda uitbouw, waaronder de kennisgeving afwijkvergunning en de TPOD voor het kerninstrument programma.

Uit de Gateway komt daarnaast ook een grote behoefte naar voren aan meer en vooral concretere informatievoorziening voor het werkveld over wat wanneer met het DSO kan en beschikbaar is, zowel in de landelijke voorziening als het aanbod en beschikbaarheid van lokale software. Deze helderheid is gewenst voor zowel de techniek als voor de content die beschikbaar moet komen in het DSO. Onderdeel hiervan is ook het verschaffen van meer duidelijkheid over het dienstverleningsniveau van het DSO bij inwerkingtreding en de overeenkomsten en verschillen met de huidige drie digitale voorzieningen OLO, AIM en Ruimtelijkeplannen.nl.

- 2) **Werkende ketens, ook decentraal:** het DSO wordt inhoudelijk gevuld door de vergunning-, regelbeheer- en plansystemen (in opdracht) van gemeenten, provincies en waterschappen en het Rijk. De

softwareleveranciers van deze systemen vormen een cruciale schakel in de implementatie. De samenwerking met softwareleveranciers ga ik verder intensiveren en de voortgang van de implementatie per bevoegd gezag op maandbasis monitoren. Beide acties zijn inmiddels opgepakt, zie verder ook maatregelen aanbeveling 1+2 uit bijlage 2A.

3) **Aansluiten:**

Er is bij alle bevoegd gezagen urgentie om aan te sluiten op het DSO. Zo hebben inmiddels 79% van de bevoegd gezagen hun aansluiting van vergunningensystemen op het DSO ingepland (zie ook bijlage 4). Dit is de eerste stap in het aansluiten, gevolgd door het daadwerkelijk aansluiten, testen en gereed melden. De implementatiemonitor over aansluiten laat wel zien een spreiding door het jaar heen zien: een deel van de bevoegd gezagen zal in het vierde kwartaal van 2020 nog bezig zijn met verwerving van lokale software om aan te sluiten op DSO-LV.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Gateway heb ik de eerdere aansluitaanpak inmiddels verder opgeschaald, onder meer door de aansluitvoortgang wekelijks te monitoren, door aanvullende aansluitinformatie en best practices te delen en duidelijkheid te verschaffen over wat wanneer klaar is in het DSO aan landelijke en lokale kant door een roadmap DSO voor 2020. Het streven is dit kwartaal alle aansluitingen van bevoegd gezagen op de vergunningensystemen ingepland te hebben. Met leveranciers wordt actief de samenwerking gezocht om te na te gaan hoe zij hun klanten bij de bevoegd gezagen het beste tijdig kunnen laten aansluiten op DSO-LV.

4) **Oefenen:** de nader geconcretiseerde oefenstrategie en -aanpak wordt op korte termijn vastgesteld en gaat duidelijk(er) maken hoe bevoegd gezagen kunnen oefenen met het DSO en het Omgevingswetstelsel en zo zelf het DSO kunnen ervaren. De oefenstrategie maakt helder welke mogelijkheden voor oefenen ter beschikking staan en hoe overheden daarin worden gefaciliteerd. De oefencasussen, waarmee het vergunningverleningsproces kan worden geoefend, komen in april beschikbaar. Een voorbeeld hiervan is de oefenversie van de bruidsschat die in april beschikbaar komt.

5) **Vullen:** ook de huidige vulstrategie (het laden van definitieve content in het DSO) zal ik verder gaan concretiseren, zodat voor eenieder duidelijk wordt welke minimaal noodzakelijke content (bijv. rijksregelgeving, bestemmingsplannen, indieningsvereisten, vragenbomen en bruidsschat) in welke vorm per wanneer in het DSO beschikbaar komt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen content die vanaf het moment van inwerkingtreding beschikbaar is en de content die de jaren daarna beschikbaar komt in verband met de overgangstermijnen voor waterschapverordeningen en omgevingsplannen. Ik zal daarbij monitoren

dat de voor inwerkingtreding noodzakelijke content¹ beschikbaar komt en zal de regie hierop versterken.

- 6) **Migratievoorziening:** als sluitstuk van de implementatieaanpak tref ik voorbereidende maatregelen voor die gevallen waar het een overheidsorganisatie ondanks alle inspanningen niet lukt om tijdig aan te sluiten. Voor die situaties help ik deze organisaties met het inrichten van de noodzakelijke technische of organisatorische workarounds.

Vervolgproces

Ik realiseer me dat de aanbevelingen in het rapport niet uitsluitend gericht zijn op mij als stelselverantwoordelijke minister voor de Omgevingswet. Ze zijn ook gericht op het interbestuurlijke programma, de beheerorganisatie, de koepels en de individuele overheden. We zullen de maatregelen dus samen moeten nemen om een tijdige implementatie te laten slagen. De Gateway review heeft voor mij en de bestuurlijke partners de urgentie benadrukt om een aantal vraagstukken rondom implementatie van het DSO voortvarend bij de kop te pakken en heeft waardevolle inzichten gegeven. Ik zal de follow-up van de maatregelen nauwgezet volgen en zal de Kamer hierover in de voortgangsbrief van juni informeren. Als extra borging hiervan zal ik tot slot rond het zomerreces een hernieuwde Gateway review laten doen naar de opvolging van de aanbevelingen.

¹ Zie verder bijlage 2A aanbeveling 3

BIJLAGE 2a Opvolging aanbevelingen Gateway Review (1)

In deze bijlage wordt ingegaan op de aanbevelingen en bijbehorende bevindingen uit de Gateway review. Voor veel van de al bestaande en aanvullende maatregelen geldt dat de uitvoering hiervan meerdere partijen betreft: het implementatieprogramma Aan de Slag, de beheerorganisatie, het Rijk als verantwoordelijke voor rijkscontent, de veranderopgaven van de koepels en Rijk en individuele bevoegd gezagen. Vanuit mijn eindverantwoordelijkheid zal ik de regie voeren op het geheel aan maatregelen en per maatregel met de betrokkenen afspraken maken over de invulling.

(2) Aansluiten op het DSO (aanbeveling 1 en 2)

De eerste twee aanbevelingen luiden: *Ga, ondanks de onzekerheden die er zijn, als bevoegd gezag zo snel als mogelijk over tot het contracteren van de benodigde leveranciers (1). En: Ondersteun de bevoegde gezagen meer en beter bij het aansluiten, zowel vanuit het programma ADS als vanuit de koepels.*

De leveranciers van de lokale plan-, zaak-, en regelsystemen zijn essentiële partners van de overheid bij het implementeren en uitvoeren van de Omgevingswet. De huidige ICT-systemen van gemeenten, provincies, waterschappen, omgevingsdiensten en rijkspartijen moeten geschikt gemaakt worden om te werken met de Omgevingswet-standaarden en/ of nieuwe ICT-systemen moeten worden verworven.

Bevoegd gezagen maken daarin een eigen afweging en bepalen zelf hun inkoopstrategie binnen de kaders van Europese aanbestedingsregels. Aansluiten op het DSO betekent het tot stand brengen van de technische koppeling tussen de lokale ICT-systemen en de landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV). Deze koppeling maakt mogelijk dat gegevens tussen de lokale systemen en de landelijke voorziening (DSO-LV) verzonden en ontvangen kunnen worden. Deze gegevensuitwisseling heeft betrekking op drie ketens: vergunningen, omgevingswetdocumenten (juridische regels/publicatieketen) en vragenbomen (toepasbare regels).

Ik onderschrijf de urgentie ten aanzien van de verwerving en aanpassing van lokale ICT-systemen om de koppeling met de landelijke voorziening tot stand te brengen. De eerste overheden hebben hun aansluiting met het DSO-LV inmiddels gerealiseerd en steeds meer overheden hebben hun aansluiting inmiddels ingepland. Tegelijkertijd ben ik mij er ook van bewust dat de vertraging die tijdens het programma is ontstaan in de ontwikkeling van de standaarden voor omgevingswetdocumenten en de onduidelijkheid en onzekerheid die dat met zich meebrengt een remmende factor is in de ontwikkeling en aanpassing van de lokale ICT-systemen en daarmee de implementatieopgave.

De beschikbaarheid van capaciteit in de markt voor de ondersteuning bij de implementatie staat onder druk. Mede daardoor is sprake van tempoverschillen tussen de drie ketens. Ik realiseer me dat we meer moeten doen dan nu al

gebeurt op het gebied van aansluitondersteuning. Ook realiseer ik mij dat een gedifferentieerde aanpak per keten en per type bevoegd gezag nodig is, onder meer vanwege de specifieke kenmerken per keten en de verschillende overgangsrechtelijke situaties per type bevoegd gezag. Het vraagt ook om meer heldere communicatie over het aansluitproces naar alle bevoegd gezagen, zodat iedereen weet welke stappen per keten gezet moeten worden. Naast de lopende operationele en tactische contacten met leveranciers, zal ik samen met de bestuurlijke partners ook op strategisch niveau het gesprek aangaan met leveranciers ten aanzien van het productontwikkeling en implementatiecapaciteit.

Het inplannen van aansluitingen voor de vergunningketen is sinds begin 2020 volop op stoom gekomen. Inmiddels hebben 79% van alle bevoegd gezagen een tijdslot gepland om aan te sluiten in 2020. Voor de toepasbare regels t.b.v. vragenbomen kan ook aangesloten worden. Ik zie daarbij hoe het mogelijk gemaakt kan worden om toch al met vragenbomen te oefenen voordat plansoftware voor omgevingswetdocumenten lokaal operationeel kunnen zijn. Voor de publicatieketen worden de komende twee kwartalen de resterende onderdelen van de (STOP) standaard en landelijke voorziening opgeleverd, waardoor plansoftware naar verwachting in de loop van dit jaar gefaseerd beschikbaar zal komen. De roadmap DSO 2020 gaat op dit vlak de duidelijkheid geven waar het werkveld en leveranciers zich op kunnen gaan richten.

<i>Huidige aanpak</i>	<i>Aanvullende maatregelen</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Interbestuurlijke aansluitstrategie - Aansluitaanpak /-strategie van veranderopgaven/ koepels. - Alle bevoegd gezagen hebben oproep gekregen om zich aan te melden voor tijdslot om aansluiting te realiseren. - Aansluitdocumentatie voor bevoegd gezagen en leveranciers online beschikbaar - Maandelijks implementatiedag voor informatievoorziening en kennisdeling. - Elke regio heeft een regionale implementatie ondersteuner (RIO) die bevoegd gezagen met raad en daad bij staat. - Bevoegd gezagen en de koepels hebben verschillende hulpmiddelen ontwikkeld voor de verwerving van software (best practices, handreikingen, 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer heldere communicatie en documentatie over aansluiten en implementatie van lokale software. - Best practices aansluiten en verwerven software actiever delen en uitdragen. - Nabellen bevoegd gezagen die zich niet aangemeld hebben voor aansluitplanning. - Uitbreiden landelijk expertiseteam voor Aansluiten. - Monitoren van de voortgang van aansluitingen, per bevoegd gezag en per keten, op weekbasis. - Rapporteren over voortgang aansluiten naar de Kamer op maandbasis. - Publieksversie van de Roadmap DSO 2020 publiceren. - Mogelijk maken te oefenen met vragenbomen als de juridische regels als kapstok nog niet beschikbaar zijn.

voorbeeld documentatie, masterclasses). - Maandelijkse leveranciersoverleggen voor afstemming met softwareleveranciers.	- Overzicht bieden van de DSO-gereedheid van lokale softwarepakketten. - Intensiveren interbestuurlijke aanpak leveranciersmanagement op strategisch en tactisch niveau.
--	---

(3) Vullen van het DSO (aanbeveling 3)

De derde aanbeveling luidt: *Geef meer aandacht per type bevoegd gezag aan 'vullen' als zelfstandige, belangrijke activiteit. Bundel, verbeter de informatievoorziening en monitor de voortgang.*

Het aansluiten van de lokale ICT-systemen van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid op de landelijke voorziening van het DSO is randvoorwaardelijk om het digitale stelsel te kunnen vullen met content. Pas met deze content krijgt het DSO zijn waarde in de praktijk. Die content bestaat onder meer uit de omgevingsvisies, omgevingsplannen, waterschapsverordeningen, omgevingsverordeningen, projectbesluiten, annotaties, vragenbomen, formulieren, kaartinformatie en stamgegevens (bijv. behandeldiensten en waardelijsten) en is dus essentieel om de beleids- en uitvoeringsprocessen van de Omgevingswet met het DSO te ondersteunen.

Met het dichterbij komen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het vullen van het DSO concreet en inzichtelijk gemaakt worden: wanneer komt welke content beschikbaar, met welke diepgang en voor welk doel. Het Rijk verzorgt het belangrijkste deel van de eerste vulling van het DSO met juridische regels door middel van de Omgevingsregeling, aanvullingsregelingen, Invoeringsregeling, Nationale Omgevingsvisie, de bruidsschat en bestemmingsplannen ed. Daarboven komen bijbehorende vragenbomen en digitale formulieren voor vergunningschecks en vergunningsaanvragen. Om dit beter inzichtelijk en stuurbaar te maken, concretiseer ik nu in samenspraak met bestuurlijke partners de bestaande vulstrategie en aanpak en verstevig ik de regie op het vulproces.

<i>Huidige aanpak</i>	<i>Aanvullende maatregelen</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Decentrale aanpak van vullen van het DSO. - Digitalisering Omgevingsregeling, Bruidsschat en Nationale Omgevingsvisie voor DSO-LV. - Digitalisering (delen van) AmvB's voor DSO-LV. - Ontwikkeling van vragenbomen voor rijksregels en bruidsschat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer heldere communicatie over vullen van het DSO en over behaalde mijlpalen daarbij. - Geconcretiseerde strategie en aanpak voor vullen van het DSO-LV en verstevigde regie hierop. - Monitoren en transparant maken van de voortgang van het vullen van DSO-LV door de bevoegd gezagen.

<ul style="list-style-type: none"> - Ontsluiting bestemmingsplannen e.d. in het DSO-LV via overbruggingsfunctie. - Vullen van DSO-LV met stamgegevens (bijv. behandeldiensten en waardelijsten). 	<ul style="list-style-type: none"> - Roadmap publiceren met planning van vulling van de content die het Rijk in het DSO-LV gaat plaatsen. - Technisch ondersteunen van het vulproces en de documentatie daarover. - Meer duidelijkheid verschaffen hoe lopende bestemmingsplan procedures kunnen worden afgemaakt en hoe deze landen in het DSO.
--	---

(4) Oefenen met het DSO (aanbeveling 4)

En de vierde aanbeveling luidt: *Werk een oefenstrategie uit per keten en per bevoegd gezag (rijk, gemeenten, provincies en waterschappen, omgevingsdiensten), wacht niet met oefenen totdat de werkelijke content is ingebracht en stel teams samen voor ketentesten.*

Door te oefenen kunnen bevoegd gezagen aan de hand van (fictieve) cases omgevingswetprocessen inregelen, beproeven en bijstellen, zodat alle partijen zich adequaat kunnen voorbereiden en dat de overgang van het huidige naar het nieuwe omgevingsrechtstelsel beheerst en gecontroleerd verloopt. Oefenen omvat onder andere het inregelen, beproeven en bijstellen van het DSO. Dit vond in 2018 en 2019 al plaats door middel van meer dan 100 praktijkproeven. Door het implementatieprogramma wordt het oefenen nu verder gefaciliteerd door middel van oefencases. Deze worden geprioriteerd en ontwikkeld op basis van de set minimale eisen (brief d.d. 27 juni 2019, Kamerstuk 33 118 nr. 119). Overheden kunnen zelf met deze oefencases aan de slag, maar kunnen hier ook extra hulp en ondersteuning bij krijgen. Het aanbod zal de komende tijd worden uitgebreid en extra onder de aandacht gebracht worden om het gebruik van de oefencases te stimuleren en aan te jagen. De regionale implementatieondersteuners spelen hier een belangrijke rol in. Daarnaast zal er een koplopers groep worden samengesteld met een goede spreiding in regio's en per type bevoegd gezag om resultaten en goede voorbeelden actief te delen en uit te dragen en om een podium te bieden aan goede voorbeelden en oefenervaringen.

De Gateway review constateert terecht dat er verschillende beelden bestaan over wat het oefenen met DSO precies is. Een gedeelde definitie van oefenen en oefencontent is nu van belang, waar nodig verbijzonderd en geoperationaliseerd per (DSO-)keten en per type bevoegd gezag. Daarom wordt nu samen met de bestuurlijke partners een gezamenlijke definitie en oefenstrategie uitgewerkt.

<i>Huidige aanpak</i>	<i>Aanvullende maatregelen</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Praktijkproeven met onderdelen van het DSO 	<ul style="list-style-type: none"> - Interbestuurlijke oefenstrategie met nadere uitwerking van

<ul style="list-style-type: none">- Beschikbaar stellen eenvoudige oefencases.- Vrij beschikbare omgevingen en oefenfaciliteiten (oefenomgeving toepasbare regels, demo-omgeving Omgevingsloket, Previewportaal omgevingswetbesluiten)- Oefenbestanden toepasbare regels.- Voorbeeldbestanden juridische regels- Regionale implementatie ondersteuning.	<p>specifieke aanpak per keten en per type bevoegd gezag.</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitbreiden oefencases in aantal en complexiteit samen met bevoegd gezagen en koepels.- Intensiever communiceren over oefenaanbod en pro-actieve benadering van bevoegd gezagen.- Ketentesten onderdeel maken van reguliere voortbrengingsproces.- Mogelijk maken om met toepasbare regels te oefenen voordat juridische regels beschikbaar zijn.- Oefenversies van vragenbomen voor algemene indieningsvereisten en bruidsschat zo spoedig beschikbaar stellen en daarna gefaseerd verder verrijken.
---	--

(5) Criteria voor inwerkingtreding (aanbeveling 5)

De vijfde aanbeveling luidt: *Bepaal snel duidelijke criteria op basis waarvan een verantwoorde besluitvorming over de datum van inwerkingtreding kan plaatsvinden en zorg voor focus tijdens de implementatiefase.*

In de brief waartoe deze bijlage behoort, ben ik ingegaan op het proces richting het besluit over inwerkingtreding. Ik werk in dat verband momenteel samen met de bestuurlijke partners uit, hoe de criteria voor inwerkingtreding geoperationaliseerd gaan worden. Dit proces was reeds lopende ten tijde van de Gateway review. De Gateway Review onderstreept het belang van spoedige duidelijkheid over de criteria, zodat de energie van de implementatie zich dan kan gaan richten op het behalen hiervan.

(6) Communicatie over doel, dienstverlening en implementatie proces

(Aanbeveling 6)

De zesde aanbeveling luidt: *Communiqueer over doel en dienstverleningsniveau en maak een duidelijk overzicht van het implementatieproces. Plaats de technische en praktische acties in de context van de totale veranderopgave.*

De review doet een herkenbare constatering dat er uiteenlopende verwachtingen en beelden zijn over het resultaat, specifiek het dienstverleningsniveau van het DSO, bij inwerkingtreding. Hoewel het basisniveau bestuurlijk is vastgesteld na het BIT advies uit 2017 en deze reeds geruime tijd de basis is waar het DSO op wordt ontwikkeld, leven er in het land uiteenlopende beelden wat de precieze invulling is. Er hebben afgelopen periode reeds (fit-gap) analyses plaatsgevonden waarin de functionaliteiten van bestaande voorzieningen (OLO, ruimtelijkeplannen.nl en AIM) en de functionaliteiten van het DSO naast elkaar gezet zijn. Deze analyses hebben duidelijk gemaakt wat het DSO levert ten opzichte van de bestaande voorzieningen.

Ik constateer ook dat beelden uit de begintijd van het programma hiervan af kunnen wijken. Ik onderschrijf daarom de aanbeveling meer helderheid te creëren over het daadwerkelijke dienstverleningsniveau en zal dit ook relateren aan het dienstverleningsniveau dat overheden nu gewend zijn in de huidige voorzieningen (OLO, AIM, RP.nl). Dit zal ook meer duidelijkheid geven hoe het huidige dienstverleningsniveau in concrete vorm wordt gehandhaafd.

Daarnaast is het, in aanvulling op aanbeveling 2, nu van belang dat er voor de rest van 2020 een heldere en concrete roadmap is over de afbouw van het DSO, die voor eenieder duidelijk maakt wat wanneer is te verwachten. Deze roadmap komt op korte termijn beschikbaar en hiervan zal een publieksversie worden gemaakt. Tot slot is meer helderheid nodig over de (tussenliggende) mijlpalen in het implementatieproces. Hier zet ik aanvullende communicatiemiddelen op in.

<i>Huidige aanpak</i>	<i>Aanvullende maatregelen</i>
<ul style="list-style-type: none">- DSO factsheet- Bijlage bij kamerbrief over basisniveau per 2021- Eigen roadmap van veranderopgaven- Implementatienieuwsbrief- Implementatiedagen- Inzet social media kanalen- Online magazine Kwartslag- Aandeslagmetdeomgevingswet.nl en websites van de koepels	<ul style="list-style-type: none">- Intensiveren communicatie over doel, dienstverleningsniveau en implementatieproces, actiever uitdragen via alle communicatiekanalen van het programma en via de koepels inclusief de regionale implementatieondersteuners.- Overzichtelijk in beeld wat de mijlpalen zijn van implementatieproces- In beeld brengen wat dienstverleningsniveau is op moment van inwerkingtreding en

	<p>hoe dit relateert aan de huidige voorzieningen OLO, AIM en RP.nl</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publieksversie van de roadmap DSO 2020 publiceren.
--	--

(7) Opereren als één overheid (aanbeveling 7)

De zevende aanbeveling luidt: *Blijf opereren als één overheid en help elkaar.*

Een implementatieproces van de Omgevingswet en het DSO is naar zijn aard veelomvattend en hier hoort ook bij dat er onvoorziene zaken gebeuren. Tegelijkertijd constateert ik dat we heel ver zijn gekomen en we gezamenlijk al vele uitdagingen hebben overwonnen en elkaar daarbij hebben weten vast te houden. De Omgevingswet vraagt om blijvende interbestuurlijke samenwerking. Niet alleen op bestuurlijk en programmaniveau, maar vooral ook in de uitvoerende processen tussen bevoegd gezagen en bij het vullen van het DSO.

De review wijst er zeer terecht op dat creativiteit, samen de schouders eronder zetten en als team blijven werken essentieel is voor het succes. Ik ben blij met de constatering van het reviewteam dat er nog steeds veel energie is om de volgende stappen te zetten. De eerdere bestuurlijke afspraken blijven daarbij het kader dat ons samen bindt.

Op het uitvoerend niveau is er reeds een ruim instrumentarium voorhanden om het opereren als één overheid te ondersteunen, zoals handreikingen voor o.a. vergunningsverlening en kerninstrumenten, webcolleges en de regionale implementatieondersteuners (RIO's). Op het vlak van het DSO-LV is er de samenwerkingsfunctionaliteit, die het samenwerken aan vergunningen, meldingen en plannen faciliteert. De basisversie is hiervan reeds beschikbaar voor oefenen. In het kader van de agenda uitbouw zie ik de verdere doorontwikkeling ervan. Tot slot is voor een goede dienstverlening met het DSO het van belang dat de content, waar dit noodzakelijk is, op elkaar wordt afgestemd. Bijvoorbeeld annotaties op omgevingswetdocumenten en vragenbomen. Hier lopen reeds de nodige initiatieven op, die worden voortgezet en geïntensiveerd in het kader van de vulstrategie (zie ook maatregelen bij aanbeveling 4).

<i>Huidige aanpak</i>	<i>Aanvullende maatregelen</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken met elkaar maken in bestuursakkoorden. - Frequente interbestuurlijke afstemming en samenwerking op alle niveaus (operationeel, tactisch, strategisch) in Programmaraad, Opdracht gevend Beraad en Bestuurlijk overleg. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nadere informatie over proces van informatievoorziening en besluitvorming richting inwerkingtreding wordt verwoord in de bijbehorende overzichtsbrief. - Aanpak om tot afgestemde vragenbomen te komen. - Interbestuurlijke annotatiestrategie - Doorontwikkeling samenwerkingsfunctionaliteit

<ul style="list-style-type: none"> - Regionale implementatie ondersteuners (RIO) die bevoegd gezagen met raad en daad bijstaan. - Basisversie samenwerkingsfunctionaliteit DSO 	
--	--

(8) Portfoliomanagement (aanbeveling 8)

De achtste aanbeveling luidt: *Zorg bij het beheer voor een goede afstemming van het portfoliomanagement over de hele keten en maak heldere afspraken over de beschikbare capaciteit en financiële middelen.*

Het duurzaam inrichten van het beheer van het DSO is een belangrijk anker voor een geslaagde implementatie. Ik ben verheugd te constateren dat het reviewteam hier aandacht voor vraagt. In mijn opdracht is reeds eind 2018 gestart met het inrichten van de beheerorganisatie en het inrichtings- en transitieproces is inmiddels ver gevorderd. Ik ga er dan ook van uit dat we in 2020 beschikken over een ingerichte beheerorganisatie, die in staat is het beheer van het DSO op zich te nemen en de belangrijke vervolgstap naar doorontwikkeling en uitbouw te gaan nemen. Het reviewteam wijst erop dat de overgang van programma- naar beheersituatie een wijziging in verantwoordelijkheden voor alle betrokken partners met zich meebrengt. Ik heb reeds de nodige maatregelen getroffen om de continuïteit van het voortbrengings- en beheerproces te waarborgen en een geleidelijke transitie van programma naar beheer te bereiken gedurende 2020.

Het reviewteam wijst daarbij terecht op het portfoliomanagement² als cruciaal proces om beschikbare middelen op een doelmatige manier te verdelen, die recht doet aan de behoeften van de bestuurlijke partijen en gebruikers van het DSO en tegelijkertijd rekenschap geeft van een beheerste wijze van realisatie. Het uitwerken van het portfolio proces wordt nu versneld opgepakt door de Strategisch Beheerorganisatie DSO in afstemming met de bestuurlijke partners. De eerste stappen voor het inrichten van portfoliomanagement zijn reeds gezet, waarmee beoogd wordt inzicht te geven in het integrale portfolio, zowel vanuit oogpunt van beheer, doorontwikkeling als uitbouw. Daarnaast wordt, mede op basis van deze omvang, life cycle management vormgegeven. Ik verwacht dat dit proces, in samenhang met de gehele beheerorganisatie, eind 2020 ingericht is.

<i>Huidige aanpak</i>	<i>Aanvullende maatregelen</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Gefaseerde inrichting en opschaling strategisch en tactisch beheerorganisatie 	Inrichting en beschrijving portfolioproses

² Met de term portfoliomanagement wordt bedoeld op proces waarmee prioritering plaatsvindt tussen behoeften/wensen versus beschikbare middelen en realisatiecapaciteit. Dit is een gangbaar sturingsmechanisme voor 1-gerelateerde ontwikkeling en beheer.

Datum
31 maart 2020

<ul style="list-style-type: none">- Transitieaanpak van DSO programma naar beheerorganisatie- Volwassenheidstoets voorzien per eind 2020	
---	--